

België - Belgique

FB - PP

8400 Oostende 1

BC6607

Gidsenblad Lange Nelle Oostende

Driemaandelijks blad van de afdeling Oostende

16^e jaargang

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE vzw
Afgiftekantoor 8400 Oostende 1 - P409072

Afzendadres & v.u.: Pitteljon Etienne,
Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER:

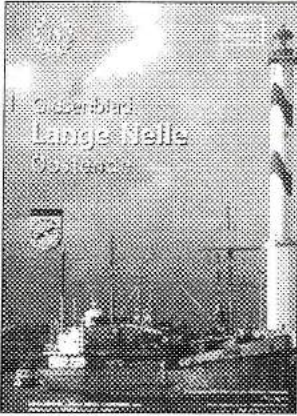
51	Voorwoord	<i>Leen Coene</i>
52	Activiteitenkalender	<i>Redactie</i>
57	Oostende vervroegt
zijn dageraad	<i>Piet Daman</i>
59	De huidige Wittenonnenstraat
ten tijde van het Beleg
van Oostende	<i>Jaak Fonteyne &
Annie Storme</i>
61	Gidsenkring Lange Nelle
15 jaar jong	<i>Maria Vieren</i>
62	Oostende in de jaren dertig:
de Leffingestraat	<i>Silvio Romano</i>
63	Flor Apaerts (1876-1945)
componist van de Ensor-suite	<i>Martine Quaegebeur</i>
66	Gegidst door Oostende (3)	<i>Omer Vilain</i>
69	Tien dagen in de hel der
Afrikaanse wildernis	<i>Jaak Fonteyne</i>
72	De Kapucijnenkerk:
de nieuwe glasramen	<i>Raf Plasschaert</i>
74	Herinneringen	<i>Roger Timmermans</i>

STEUNENDE LEDEN 2004

- Callens Wilfried,
Oostende
- Deville Roger,
Oostende
- Vigne André,
Oostende
- Bonnez Cornelis Guido,
Oostende
- Perdaens André,
Oostende
- Prinzie Vandenbroucke,
Oostende
- Van Audekerke Paula,
Oostende
- Wouters Jules,
Oostende
- Depuydt Paul,
Oostende
- Deckers Y.,
Oostende
- Romano Silvio,
Oostende
- Cornu Marcel,
Oostende

Het meest zonnige hoekje van Oostende heet Petit Nice. Daar vindt men ook het gelijknamige restaurant Petit Nice, op een boogscheut van het Cásino. Gastheer Herbert en gastvrouw Cathérine zorgen ervoor dat u zich snel thuis voelt in een sfeervol kader. Kwaliteit, sfeer, service met een glimlach.

Driemaandelijks blad van
de OOSTENDE
GIDSENKRING
LANGE NELLE vzw
16de jaargang
Nr. 3: juli, aug., sept. 2004

Colofon

Eindredactie en correspondentie:
Leen Coene, Rietstraat 33,
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon,
Marcel Leeuwerck, Piet Daman,
Jacques Fonteyne

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon, Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn
zelf verantwoordelijk voor de door
hen getekende bijdragen.
Overname mag mits
bronvermelding.

Vormgeving: Herman Moerman

Voorzitter: Leen Coene

Dispatching:
059 80 73 81 (fax en telefoon)

e-mail:
lange_nelle@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
nr 380-0049184-76

Lid wordt U voor 15 euro per jaar
Steunend lid : 20 euro
Erelid : 50 euro

Ereleden en steunende leden
worden met naam vermeld in het
Gidsenblad.

Gidsenlokaal : Spaans Huisje,
Christinastraat 67, 8400 Oostende

Voorwoord

Dit is het voorwoord van alweer het derde Gidsenblad van 2004.

Wat zeg je in een voorwoord?...

In elk geval heb ik het voorrecht dat ik, anders dan de meeste auteurs in dit boekje, er even op los mag parafraseren.

Zo heb ik telkens een aantal mijmeringen als ik op het stukje zeedijk tussen kursaal en zeeheldenmonument mijn zoveelste paar schoenen verslijt, en dat zijn er nogal wat sinds de eerste stappen.

Sedert Beaufort 2003 heeft dit deel van de zeedijk er een bekijkje bij: op een schuine sokkel staat nu het atelier van Ensor, kunstig gebracht door de Roemeense beeldhouwer Spoerri.

Het schuine doet me dan denken aan de hachelijke toestand waarin de kunst zich bevindt, of is het elke hachelijke toestand?

Zo was ik eens aan het genieten als een dametje, door hetzelfde monument aangetrokken, passeerde met haar kleinkind... "om het huisje van de zeerover te bekijken", en weer een ander koppeltje er linea recta op afstevende om "de kajuit van het piratenschip" te bewonderen.

Op een dag vol Zuid-Westerstorm hadden originele lieden er aan de kant uit de wind een houten zitbank neergepoot, naast een hoogst originele paravent.

Tot voor kort maakte het atelier van Ensor zelfs deel uit van de ijzeren afrastering naar de opbouw van een noodstrand, en vandaag de dag had Ensor zelf nooit kunnen bevroeden: hij zit met zijn atelier weer op Testerep, want daar is ons vroeger schorre-eiland terug... en zoals een paar toevallige bezoekers aan het Spaans Huisje me kwamen vragen: "waar zijn de golfbrekers ofte strandhoofden naartoe?" "Ze zitten eronder madame"... maar geen nood zegt mijn moeder: "ze zullen wel weer boven komen"...

Leen Coene

ACTIVITEITENKALENDER

Wilt u zeker weten of een activiteit al dan niet doorgaat, contacteer
Etienne Pitteljon op het nummer 0497 459 483

JAARBOEK 2004

De leden kunnen - op voorlegging van hun lidkaart - het Jaarboek 2004 "Over Vrouwen" bij Azuriet Reizen, Torhoutsesteenweg 449 te Oostende afhalen.

OPFRISSING VERKEERSREGLEMENT

Vrijdag 3 september 2004 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje.

Wie een opfrissing wil meevolgen van het verkeersreglement kan dit krijgen tijdens een diavoor- en cd-rom-voordracht door ons medelid Luc DUPON. Er zijn immers heel wat kleine veranderingen in de wegcode.

Inschrijven kan bij Etienne Pitteljon, tel. 0497 459 483. Maximum 28 personen.

OOSTENDE VROEGER EN NU: HET STADSCENTRUM

Vrijdag 8 oktober 2004, om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Diavoor- en cd-rom-voordracht door Marel BRAET.

De deelnemers aan deze activiteit zullen wellicht de minst vermoeiende wandeling uit hun leven meemaken. Zittend op een stoel wandelen we om en rond het Oostende dat door de autochtonen "t stad" wordt genoemd. We bekijken een aantal gebouwen, monumenten, plaatsen,... zoals ze er nu (de reportage werd

geactualiseerd) uitzien en vroeger, uiteraard met wat geschiedkundige achtergrond. We starten aan het stadhuis en bekijken hoe deze site, het derde dok, er vroeger uitzag. We wandelen door 't park naar het kursaal waar we kennis maken met de vroegere kursaalgebouwen. We trekken door de binnenstad en zien waar James Ensor woonde en leefde. Na een kennismaking met de vroegere stadhuizen op het Wapenplein gaan we via de Zeedijk, de Visserskaai, het St.-Petrus- en Paulusplein naar het Stationsplein met de "vissersvrouwen" van August Michiels. Weet u nog hoe het "Hazegras" er voor W.O.II uitzag? Vanwaar de naam "Kappellestraat" komt, vernemen we op het einde van de wandeling, terug richting stadhuis.

Leden: gratis, niet-leden 2 euro.

DEPOT
Vanhoutte
DRANKENHANDEL

Oostendelaan, 272 Middelkerke
059/ 31.15.15

DRINK-SHOP

Aartshertoginnestraat, 51 Oostende
Tel 059/ 70.49.89

Oostendse Steenweg, 131 Brugge
Tel 050/ 32.22.25

Zaterdag 9 oktober 2004:

UITSTAP NAAR ZONNEBEKE: MEMORIAAL MUSEUM PASSCHENDAELE & FRONTTOER WERELDOORLOG I

In april werd het vernieuwde streekmuseum "Memoriaal Museum Passchendaele 1917" geopend te Zonnebeke. Redenen genoeg om een daguitstap te ondernemen naar deze regio, waar de sporen van deze oorlog nog duidelijk zichtbaar en te bezoeken zijn.

Op **zaterdag 9 oktober** organiseert de gidsenkring een daguitstap naar Zonnebeke en omgeving.

Programma:

2 opstapplaatsen:

- om 7.30 uur: parking Provinciaal Maritiem Instituut.

- om 7.45 uur verzamelen op de parking van het domein Raversijde (aan de cafetaria Walrave)

om 8 uur stipt vertrek

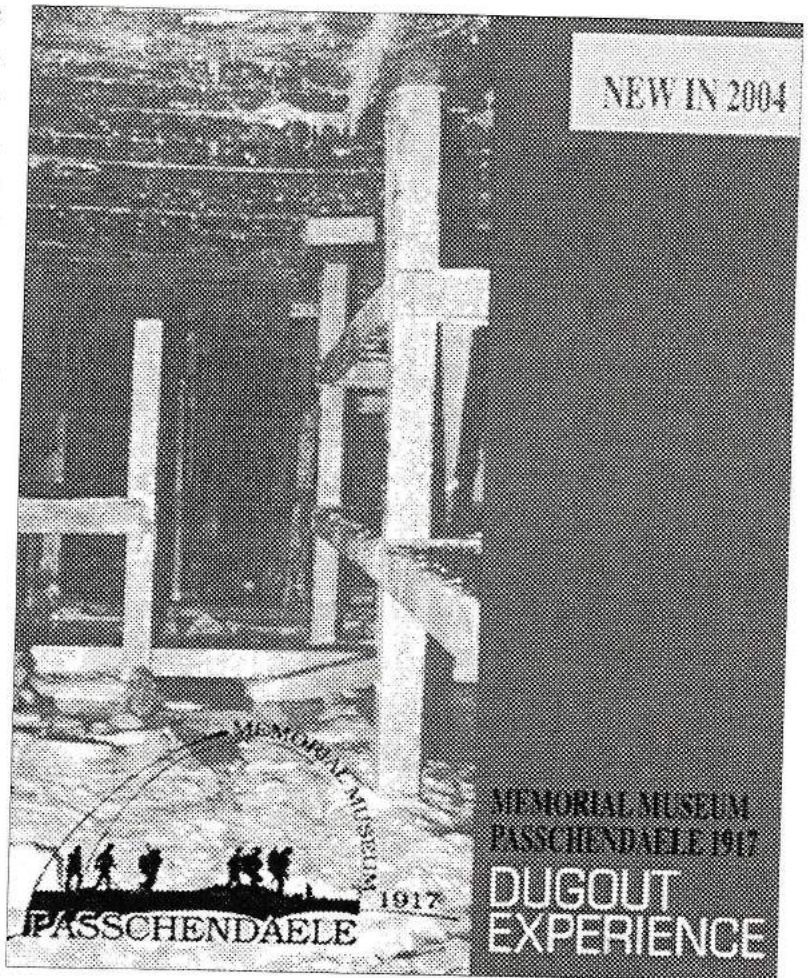
om 8.45 uur bezoek aan de Yorkshire Trench op de slagveldsite te Boezinge

om 10 uur bezoek aan het vernieuwde streekmuseum "Memoriaal Museum Passchendaele 1917" te Zonnebeke

om 12 uur middaglunch in het restaurant "de Heksescheure" te Beselare. Op het menu: *Voorgerecht: Oostends Vispannetje met Passendale - Hoofdgerecht: Varkensrug op Oosterse wijze, Gekonfijte Groenten, Gratin en kroketten - Koffie*

Tijdens de namiddag maken we een fronttoer waarin we o.a. bezoeken:

- een rondrit doorheen Passendale
- geleid bezoek aan Zandvoorde: de Duitse commandobunker (1916), het monument van de Household Cavalry, de grafsteen van Lt. Tumor en de Britse militaire begraafplaats "Zandvoorde British Cemetery".

Eventueel ook een bezoek aan de site "Bayernwald" te Wijtschate, om deze dag te besluiten met een koffiestop in de "Varlet Farm" te Poelkapelle (een hoeve gespecialiseerd in het ontvangen van slagveldtoeristen).

De organisatie berust bij Etienne Pitteljon tel. 0497/459483 en Luc Dupon tel.: 059/302619

Inschrijven uiterste datum: 10 september
Deelnameprijs: leden: 37 euro, niet-leden 40 euro (bus, middagmaal (exl dranken), koffiestop en inkomgelden) te betalen via het rekeningnummer 380-0049184-76 met vermelding 'Naam + Zonnebeke'.

Zorg dat je erbij bent. Ook niet leden zijn uiterst welkom.

KENNISMAKING MET WIJN

Vrijdag 5 november 2004 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Onze collega Marcel BRAET behaalde, een aantal jaren terug, het diploma van "vinoloog" aan de hotelschool te Oostende. Hij zal ons wegwijs maken in de wereld van de wijn. "Wijn" is een goddelijke drank. Toch is het eigenlijk gewoon druivensap waarvan de gistcellen de druivensuiker omzetten in alcohol. De mens helpt dit proces een handje om een optimaal eindproduct te bekomen. Niemand kan alle wijnen beschrijven. Niemand kent alles over wijn. Er is nl. een eindeloze variatie in bodemgesteldheid en klimaat. Er zijn zoveel verschillende druivenrassen. Daarbij komt nog de ervaring, de vakkundigheid, de traditie en de smaak van de mensen die de wijn maken. Elke wijn heeft een eigen persoonlijkheid, een eigen aard, en die verschilt dan weer van jaar tot jaar omdat zon en regen, koude en warmte, geen enkel jaar gelijk zijn.

Het proeven van wijn is voor veel mensen een ietwat angstige aangelegenheid. Men vreest een verkeerd oordeel te zullen geven of lachwekkend over te komen. Je weet immers niet precies waarop je moet letten, je beschikt niet over voldoende vergelijkingsmateriaal en de vaktaal is je volkomen

vreemd. In werkelijkheid is het proeven van wijn een leuke bezigheid. Iedereen die in het bezit is van gezonde zintuigen kan het.

Proeven is niets anders dan eerst bepalen of je een wijn lekker vindt of niet en je dan afvragen waarom. Het eerste zal bij niemand een probleem scheppen want in de praktijk doe je dat automatisch. Alleen bij de tweede fase, die van het "waarom", komt wat techniek kijken, maar dat kan je leren. Je maakt gebruik van je ogen, je neus en je tong, en in die volgorde. Proeven is luisteren naar je zintuigen. Op 5 november zullen we het niet ingewikkeld maken. In een eerste deel behandelen we een aantal algemene zaken, zoals:- hoe en waar bewaren we wijn? - wat is een perfect wijnglas? - hoe schenken we wijn? - wat is de ideale temperatuur van wijn? - wat leert ons het wijnetiket? - hoe ontkurken we vlot een champagnefles? - enz...

In een tweede deel gaan we dieper in op de soort wijnen en proeven we een aperitiefwijn, een witte en een rode wijn, en een dessertwijn.

Leden: 6,25 euro, niet-leden 8,25 euro.

Omwille van praktische redenen (aankoop van wijn) kan men inschrijven tot uiterlijk 25 oktober 2004, bij Etienne Pitteljon, tel. 0497 459 483

ING

***Kantoor*directeur R. Rega**

Kantoor Middelkerke

P. De Smet de Naeyerstraat, 34C
8430 Middelkerke

Tel. Dir.: 059/31.95.40

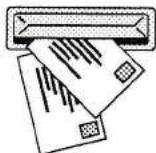
Fax: 059/31.95.48

Kantoor Westende

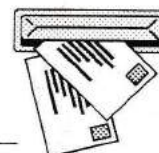
Meeuwenlaan, 24B
8434 Middelkerke

Tel.: 059/31.95.60

Fax: 059/31.95.68

M E E G E D E E L D

Romeinse wegen in Vlaanderen

De grote zomertentoonstelling in het Stedelijk Archeologisch Museum in Oudenburg draagt als titel "Alle wegen leiden naar... Romeinse wegen in Vlaanderen". Daarin wordt ruime aandacht besteed aan het Romeinse wegennet, vooral in Vlaanderen. Hierbij komen ook andere aspecten aan bod, zoals mogelijke vervoersmiddelen, de tabernae (soorten primitieve hotels), landmeetkundige instrumenten, de Peutingerkaart, enz. Aan de hand van plannen, maquettes, originele Romeinse voorwerpen, reconstructies, foto's, reliëfs, handschriften, boeken en dergelijke wordt een beeld van het Romeinse wegennet in Vlaanderen opgehangen.

De tentoonstelling in het Abtsgebouw (Marktstraat 25, Oudenburg) is nog tot en met 3 oktober 2004 te bezoeken, dagelijks van 14 tot 18 u. Toegangsprijs : 5€, met verminderskaart, leden van verenigingen en Oudenburgenaars: 3€, in groepsverband: 1,5€ per persoon, scholieren: 0,75 €. Gidsbeurten 30€ per groep, max. 20 personen.

Leden van onze Gidsenkring genieten, op vertoon van dit nummer van ons Gidsenblad, een verminderde toegangsprijs van 3 €.

De catalogus met een reeks inleidingen en geïllustreerde artikels kost 14 €.

Inlichtingen: Dienst Cultuur, Weststraat 24, 8460 Oudenburg, tel.059/26 60 27.

Oostendse kustvissersvaartuigen na wereldoorlog 1940-1945

"De Oostendse kustvissersvaartuigen na wereldoorlog 1940-1945" is een fotoboek van de Oostendse kustscheepjes met daarbij van elk scheepje een korte beschrijving van de meetgegevens, waar en wanneer het gebouwd werd, voor wiens rekening, wie de opeenvolgende eigenaars waren en hoe het kustscheepje verdween uit de Belgische vissersvloot. Onder "kustscheepjes" verstaan we de kleine

kustvaartuigen van minder dan 70 brutoton en die zeereisjes ondernemen van minder dan één etmaal en dagelijks naar de haven komen om hun "dagverse vis" aan de man te brengen.

De auteur van het boek is André Barbaix, gewezen reder en schipper van de O.31 en gewezen schipper op de politieboot bij het Ministerie van Verkeerswezen, later Loodswezen bij het Vlaams Gewest. Hij is al jaren verzamelaar van foto's en gegevens over de visserij.

Medeauteur is Eddy Eneman die reeds meer dan 25 jaar gids-promotor is van het Stedelijk Noordzeeaquarium en tevens de rondleidingen verzorgde in de Stedelijke Vismijn van Oostende.

Het boek wordt uitgegeven door de Vriendenkring Noordzee Aquarium Oostende vzw. Formaat A4, 217 pagina's, 137 kleurfoto's en 289 zwart-wit foto's. Kostprijs 35 euro. Op 4 september zal het boek te koop zijn tijdens de Visserijfeesten in de Vismijn, vanaf 5 september is het te koop in het Stedelijk Noordzeeaquarium Oostende. Inlichtingen: 059/500876 of 059/502095.

Viering 40 jaar Gidsenkring Kortrijk

De West-Vlaamse Gidsenkring van Kortrijk bestaat 40 jaar. Dit zal op passende wijze worden gevierd met enkele feestelijke activiteiten waarop u, uw gezin, uw vrienden en sympathisanten van harte bent uitgenodigd.

1) Op zondag 3 oktober 2004 wordt een wandeltocht georganiseerd in de Kortrijkse binnenstad. Iedereen is uitgenodigd om eraan deel te nemen. Ook kinderen zijn hartelijk welkom. De start is voorzien tussen 13.30 u en 15.00 u in de Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, waar de deelnemingsformulieren kunnen verkregen worden. De ingevulde formulieren dienen voor 18.00 u op dezelfde plaats terug ingeleverd te worden. Tussendoor is er ruim voldoende tijd om mooie plekjes in de stad te ontdekken en de vragen te beantwoorden. Halfweg in de wandeltocht kunnen de deelnemers genieten van een (gratis) drankje en hun geluk wagen op enkele (gratis) volksspele. Prijs per deelnemingsformulier: 1 euro.

2) Het volgende luik van het feestprogramma is voorzien voor zaterdag 4 december 2004.

a) om 16.30 uur: prijsuitreiking van de wandeltocht in het cafetaria van de Kortrijkse Concertstudio.

b) Om 18.00 u: in dezelfde Concertstudio wordt iedereen vergast op een gratis licht klassiek concert gebracht door het Kortrijks Symfonisch Orkest.

c) De dag wordt besloten met een feestmaal in het Parkhotel voor wie daarvoor heeft ingetekend.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen op telefoonnummer 056/21 8405 of 056/21 5270.

Meerdere leden ontvingen van Martine Quaegebeur een vriendelijke uitnodiging tot het beluisteren en aanmoedigen van haar publiek eindrecital zang in ons Stedelijk Conservatorium op 14 mei 11. Martine had er tien jaren hard aan gestudeerd. Waar vindt zo'n blonde gestalte nog tijd voor zulke inspanningen naast haar drukke taken van buitenhuiswerkende vrouw en moeder van afrijpende tieners? Zonder het voornaamste te vergeten: haar genereuze en tijdverslindende inzet als archivaris van onze gidsenkring?

De volle G. Maeszaal van het Conservatorium genoot intens van Martine's geofefende sopranostem. Zij begon moedig met "Fidelity" van J. Haydn, zette door met "Intorno all'idol mio" van Cesti en besloot triomfantelijk met "Ricordati mio ben" uit de opera "Flavio" van Händel; dat laatste stuk ondersteund door de replek van Mw Hilde Vercarre. Al die zangerige zuidelijke titels alleen al roepen romantische kriebels op!

Het hartelijk applaus, niet in het minst vanwege de opgedaagde collega's gidsen, bewees dat het gezelschap aan het repertorium plezier had beleefd. De vakjury oordeelde even mild en verleende Martine een score van 78%.

In zijn laudatio prees Mr Guido Six, directeur, niet alleen de muzikale prestatie, maar ook de gesproken inleiding waarin Martine zich zelfzeker wist aan te bevelen. Hij weet Martine's wel-sprekendheid aan haar praktijk en opleiding bij onze gidsenkring. Op die manier delen wij allemaal een beetje in Martine's eer en geniet onze kring eens erkenning uit onverwachte hoek.

Als "last but not least" van de acht examinandi presenteerde de jonge Katrien Plasschaert twee stukken op haar dwarsfluit: "Heimweh" van Popp en "Concerto in a: Allegro non moto-Larghetto-allegro" van Vivaldi. Zij is de dochter van onze gidsende leden Bart Plasschaert en Greet Mees en kleindochter van ons bestuurslid Raf Plasschaert. Haar optreden klonk zo overtuigend dat de jury Katrien ver-eerde als primus met 82%. Wij tonen ons even enthousiast als haar ouders en grootouders en wensen die drie generaties Plasschaert harte-lijk geluk.

Er zit beslist veel artistiek talent bij Lange Nelle!

Marcel Leeuwerck

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

BIO SHOP

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

GREEN
SLEEP

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep.

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

Oostende vervroegt zijn dageraad

Ons lid en medewerker Piet Daman behandelde het onderwerp in zijn eindwerk van de Gidsencursus 1996-1997, georganiseerd door Lange Nelle en Toerisme Vlaanderen. Onder zijn poëtische titel "Oostende vervroegt zijn dageraad" (uitbreiding naar het oosten toe), publiceren we deze scriptie in "schijfjes". De titels der hoofdstukken zijn sprekend en geschikt als vervolgverhaal:

1. Van vissersgelucht op het oosteinde van "de Reep" tot stad ... in zee (12e-14e eeuw)
 2. Een "nieuwe stad" vervroegt zijn dageraad (15e eeuw - 1576)
 3. Fortificaties, de "Doorsteek" en andere inundaties rond een ... zee-stad (1576 - 17e eeuw)
 4. Van kapersnest tot bloeiende handelshaven onder de Oostenrijkers en de 2e nieuwe stad (18e eeuw)
 5. Frans-Hollands intermezzo (1792-1815)
 6. Koninklijke residentie, grootse havenwerken, "La Reine des Plages" ... la belle époque (1834-1913)
 7. 20e eeuw: veel plannen en ... terug gewoon een "Stad aan zee" ... tot ver in 't land
- Maar, klassiek, beginnen we in dit nummer met... een INLEIDING.

INLEIDING

140 jaar geleden was Oostende nog een kleine vestingstad met een zeer beperkt grondgebied, nog steeds het gevolg van het Beleg van begin 17e eeuw... maar dat weten we ondertussen reeds.

Maar niet alleen sedert 1865, ook ervoor breidde Oostende uit, voornamelijk zuidoost, en dit vanaf einde 14e eeuw.

In het begin wordt meer en meer veilig woongebied beoogd; later, na het ontstaan van de Geule, zullen vooral de haveninstallaties een uitbreiding van het grondgebied vereisen.

Einde 19e eeuw zijn het sociaal-economische redenen o.m. het toerisme, die meer woonzones noodzakelijk. En dit evolueert nog steeds. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) 1997, bepaalt o.m. dat de regionaalstedelijke gebieden (RSG) moeten afgebakend worden.

Oostende is zo'n RSG. Dat omvat meer dan het stadsgebied, o.m. een groot deel van Bredene (tot aan de Oudlandpolders, t.t.z. de oude Dorpskom inbegrepen).

Kop van 't Sas tussen Prinses Elisabethlaan en Noordede (o.m. ex-EBES) wordt omgezet in stedelijke woonzone. Het ex-Militair Hospitaal krijgt een reconverse tot woongebied. Zelfs het Godtschalktehuis werd uitgebreid met twee zijvleugels (in de stijl van dit beschermd gebouw). De vergrijzing!

De (nieuwe) Vuurtorenwijk (Opex) is bijna volgebouwd van Spuikom tot Taboralaan. De Oosteroever, eerst ingekleurd als Stedelijk Ontwikkelingsgebied, diende wel enkele wijzigingen te ondergaan, o.m. opdat de sites Halve

Maan en Hundius en de zone rond het z.g. 'Frimoutcentrum' de realisatie zou krijgen die men voorzien had, en om een aantal bedrijven rechtszekerheid te bieden (een leuk appartementje aan een Marina i.p.v. visserijgebonden bedrijven was wel aantrekkelijk).

De evolutie van het 'Stedelijk Gebied Oostende' is reeds lang geleden gestart.

De actuele gemeentegrens in het oosten is reeds overschreden met het RSG (en wie weet, waar eindigt dat?). Tijd om het eens terug door te nemen.

1. VAN VISSERSGEHUUCHT OP HET OOSTEINDE VAN "DE REEP" TOT STAD... IN ZEE.

Over het ontstaan van Oostende is weinig geweten. De initiële nederzetting lag op het oostelijk uiteinde van een langwerpig verlandend "schorre"eiland Testerep (=westelijke reep), gescheiden naar het "vaster"-land, door een kreek die van de IJzermond in noord-oostelijke richting liep en uitmondde in zee, ongeveer ter hoogte van de actuele havengeul.

Vermoedelijk trokken vissers van de parochie O.L.V. Ter Streep naar een betere plaats om met hun sloepen te schuilen voor het beoefenen van de strand- en kustvisserij, en hun hutten te bouwen tussen de duinen van de gordel ontstaan einde 11de eeuw. In het westen waren reeds nederzettingen, langs de andere kant kwam de zon op en van daaruit waaiden geen stormwinden! Zij lieten de Mariakerkenars verder schapen hoeden en "boeren".

Het "maritieme" verlegde zich naar het oosten. Dit gebeurde wellicht begin 13de eeuw. Volgens de 16de-eeuwse historicus Jacobus Meyerus zou na 1071 Graaf Robrecht de Fries te "Oostende" een "kerk" hebben laten bouwen, toegewijd aan de H. Petrus. Dit is weinig geloofwaardig. In de twee daarop volgende eeuwen is er geen enkele vermelding in archieven.

De kustzones, waaronder Ter Streep (behalve het "Oudland") waren nog in "ver"-vorming door de stormvloeden van de 11de eeuw (zg. Duinkerke transgressie III). Vanaf begin 12de eeuw worden er op en rond Testerep door de abdijen schorrenweiden uitgebaat voor schapenteelt, zoals elders bereikbaar via verhoogde wegen vanuit de Zandstreek (later eerste 'Zijdeling'-dijken). De eerste sporen van bewoning op Ter Streep (geschreven archief) en de vroegste archeologische vondsten in gekende bewoningskernen (Raversijde/Mariakerke) dateren van eind 12de eeuw. In 1171 was er een kapel gewijd aan O.L.V. (Sanctae Maria Capelle). Een document uit 1548 herinnert eraan dat de oude kerk van Oostende een jaarlijkse rente van 20 schellingen moest betalen aan die van Mariakerke sinds de parochies gesplitst waren: 'mitsgaders dat de kerke van Oostende ghestelt ende gemaakt was, in verleden tijden in de prochije van Ste. Mariakercke...".

Uit latere afbeeldingen (16de eeuw) blijkt dat het dorp vóór de actuele zeedijk lag, met als zuidergrens ongeveer de Van Iseghemlaan, ten oosten ongeveer het zeeliedenmonument, ten westen het kursaal. Het dorp, de gronden en de waterhuishouding errond vallen onder de jurisdictie van het Brugse Vrije en 't Woutermansambacht.

De visserij is blijkbaar renderend, de graven hebben geld nodig en de kustverdediging kan best een gestructureerde woonkern gebruiken die daarbij haar eigen belangen verdedigt.

Omstreeks 1265 of vroeger krijgt Oostende stadsrechten. In aktes van 1266 wordt reeds van de 'Stede van Oosthende' (zoals voordien vastgelegd) gesproken. Eén ervan (aangepast in 1270) bevat een overeenkomst tussen de Gravin Margaretha van Constantinopel en Ridder Woutermans van Gent (beheerder van het Ambacht) tot geldelijke compensatie voor het verlies dat deze geleden heeft door het tot stad verheffen van Oostende. Het wordt bevestigd door een akte gedateerd op 28 juni 1267, waarin de gravin bepaalt dat de stad aan een reeks verplichtingen zal voldoen (vnl. belastingen en boeten), en enkele voorwaarden stelt zoals het

Oostende op het einde van de XVIIde eeuw

zich uitbreiden en verstevigen, dat er een markt komt en een raadhuis voor schepensbank en verkoopshalle wordt gebouwd.

In 1285 wordt een overeenkomst gesloten tussen het Vrije van Brugge, het Woutermansambacht en de stad Oostende om de waterwegen eromheen bevaarbaar te maken, en in verbinding met het binnenland 'opdat er scipvaart wesen mochte om me profijt van de land ende van der port (=stad) van Oosthende', en verder een afwateringskanaal naar zee. De contouren van de later uitgebreide stad zullen hierbij min of meer vastgelegd worden.

Door de zeestromingen langs de kust wordt de kustlijn stilaan rechtgetrokken (het 'regularisatieverschijnsel'). Vooruitspringende gedeelten worden fel aangevreten.

De meestal weinig begroeide duinen verplaatsen zich landinwaarts. Landbouwgronden worden onder tolmzand bedolven. In de 14de eeuw gaan zodoende nederzettingen langs de kust verloren. Men is verplicht zeedijken aan te leggen en de duinen te verstevigen. Kerken worden meer landinwaarts herbouwd. Ook de Streep heeft het erg te verduren en wordt geregeld overstroomd, waarbij in Mariakerke en Oostende de kerken worden beschadigd en vele huizen verloren gaan.

Op de beruchte storm van St.-Vincentius-dag 22 januari 1394 verliest Oostende weer een groot deel van haar grondgebied. Een deel van de bevolking moet de stad (of wat ervan overblijft) verlaten en gaat zich vestigen ten zuidoosten van de dijk die door het Brugse Vrije opgeworpen was in 1390.

(Wordt vervolgd)

Wittenonnenstraat (ontleend aan de kleur van de zusterhabijten) of straat van de Religieuze Conceptionisten.

In 1682 schenkt hij verschillende onroerende goederen om de oprichting van een wezenhuis mogelijk te maken.

Twee eeuwen later zal dit vervangen worden door de meisjesstadsschool "Louise Maria", het gebouw staat er nog. (5)

De naam Werelduitstraat sticht verwarring: niet de Wittenonnenstraat maar de huidige Sint-Paulusstraat, droeg vroeger de naam van Werelduitstraat of Eindewereldstraat. Ook de Compagniestraat, Kleine kerkstraat, Leugenaarsstraat, worden samen de Sint-Paulusstraat (3)

Wij citeren Omer Vilain: "In vroegere tijden had de St Paulusstraat eigenlijk vier verschillende benamingen. Beginnende van aan de Aarsthertoginestraat en gaande tot aan de Lijnbaanstraat, heette dat gedeelte 't Einde van de wereldstraatje. De oorsprong van die zonderlijke benaming was te danken aan het feit dat er een brouwerij met die naam gevestigd was. Die brouwerij hoorde toe aan een zekere Declercq, schepen van de stad Oostende." (4)

Stukken van de huidige Ooststraat heetten

Solferprietstraat, Zwarte Nonnenstraat, Oostmolenstraat. De Aarsthertoginestraat was de korte Peperstraat (3).

Op vijf Februari 1798 verlaten de witte Nonnen of conceptionisten hun klooster. Hun klooster lag op de zuidwestelijke hoek van de Wittenonnenstraat en de Korte Peperstraat (huidige Aarsthertoginestraat). (6)

Van al de straatnamen hebben alleen maar de Wittenonnenstraat en de Kerkstraat hun oorspronkelijke naam behouden.

(1) Zie Bowens J. *Nauwkeurige beschrijving der stad Oostende 1792*

(2) Zie Ostendiana IV, uitgave van VVF en de Plate 1982. *De armenschool te Oostende 1682-1795 door J. Coopman. Zie ook Eug. Bochart: Ostende dictionnaire historique (rond 1862).*

(3) De Plate, bijlage 1977, Simon Ippel, Omer Vilain : *Gewijzigde straatnamen voor 1914.*

(4) Zie O. Vilain: "Langs 't hard zand" p. 114

(5) Uit Werner Rabau: *Voor koningin geboren 2000, blz 141-142*

(6) Zie Billier J. *In de plate Augustus 1978, blz 65 "Oostende in de Franse tijd"*

(7) Uit: *Jaarboek ter Cuere, 2002: "Oostende vervroegt zijn dageraad", van Piet Daman*

Mit sympathie

Gidsenkring Lange Nelle 15 jaar jong

Onze gidsenkring Lange Nelle telde veertien stichtende leden. Het waren allemaal gediplomeerde stadsgidsen van Oostende.

Hierbij een woordje over de voorgeschiedenis: Op initiatief van de "Kamer van Koophandel en Nijverheid" met als toenmalig voorzitter dhr Notaris P. Van Tieghem de ten Berghe, de "Heemkring de Plate" met als sekretaris de onvermoeibare J. Dreesen en het "Oostends Stadsbestuur" met dhr D. Vermeesch als schepen van toerisme werd te Oostende voor de allereerste keer een gidsenkursus ingericht.

De cursus liep van 29.2.88 tot 11.6.88 met op 13.6.88 het schriftelijk en op 18.6.88 het mondeling examen.

Van de 40 ingeschrevenen deden er 30 deelnemers mee aan het examen, waaruit er uiteindelijk 14 gediplomeerde gidsen kwamen. Het diploma werd hen overhandigd tijdens een ontvangst met receptie op het stadhuis op 25.6.88.

In de tweede helft van het jaar 1988 kwamen de gidsen een drietal keer bijeen (20.10.88 - 17.11.88 - 29.12.88) met als doel de oprichting van een officiële gidsenkring. Een voorlopige vereniging werd hiertoe samengesteld. Dit leidde o.a. tot de aansluiting van de afdeling Oostende bij de V.Z.W. West-Vlaamse Gidsenkring op haar beheerraad van 10.12.88.

Op de vergadering van 29.12.88 werd overgegaan tot de officiële oprichting, per 1.1.89 van de "West-Vlaamse Gidsenkring afdeling Oostende LANGE NELLE".

Door toedoen van dhr E. Mares, adviseur bij de Provincie, waren wij in de mogelijkheid een opleiding te volgen als provinciale gids voor het T.R.P. Raversijde "Domein Prins Karel".

Deze opleiding liep gedurende de periode maart-juni 1989 met een examen in juli/augustus 1989. Alle Oostendse gidsen namen deel aan deze opleiding en slaagden in het examen.

Door deze opleiding konden de eigenlijke activiteiten pas van start gaan in de tweede helft van het jaar.

Onze eerste voorzitter was dhr Marc Loy. Hij was al gids in Brugge en beschikte over diverse "kontakten", niet alleen in het "gidsenmilieu" maar ook bij de pers. Hij was voor ons de ideale man op de stoel van de voorzitter. Hij werd unaniem verkozen en we hebben het ons nooit beklagd. Hij heeft ons door al de volgende jaren op een sublieme wijze geloodst of beter gezegd gegidst.

Het moet gezegd dat wij enorm gesteund en aangemoedigd werden door diverse instanties. Zo herinner ik mij dat we van de West-Vlaamse Gidsenkring een niet onbelangrijke som geld ontvangen hebben om ons te helpen opstarten. Ook diegenen die aan de wieg stonden van de eerste gidsenkursus hebben ons niet laten vallen en hebben ons met alle macht gesteund en bijgestaan.

Een volgende keer wat meer over onze eerste stappen in de wijde gidsenwereld.

Bron: Ons eerste jaarverslag gedateerd 1989.

Publiciteitstarieven

Gidsenblad

"Lange Nelle"

1/1 A4-blad = € 75

1/2 A4-blad = € 50

1/4 A4-blad = € 25

Oostende in de jaren dertig: de Leffingestraat

In de tijd dat Tino Rossi met zijn gekweel de harten der vrouwen beroerde, Maurice Chevalier met een strohoed de wereld toewuifde en Josephine Baker nog geen nest kinderen had, kon je van "d'Oude Statie" tot in Leffinge wandelen, grotendeels door de gelijknamige straat.

Het station van toen, halletempel van industrialisatie uit de vorige eeuw, was één tochtig kot vol puffende rook. Het zag uit op de drie bassins en moest zijn toekomstige doem aanschouwen in 't Zeestation. Langs die kant bevond zich het toen nog ongeschonden plein met pseudo-historische gebouwtjes. 't Waren meestal cafeetjes en "Chambres pour Voyageurs", die later uitdijden tot gelegenheden met mindere faam... Er was ook een tramstatie voor de kustlijnen en voor de autobus naar Veurne.

't Heerlijkste deel lag echter naar 't goederenstation toe, aan de beruchte derde bassin! Een naar carbolinium, pek en andere preservatiegeurende werf, waar toen nog duchtig schepen in elkaar werden getimmerd, te water gelaten en versast.

Mij is het best de helling van Panesi bijgebleven, misschien omdat die het meest geborgen lag tussen de anderen, misschien ook omdat je daàr het best door de gammele schutting heen kon koekeloeren en er een enkele keer ook wel doorheen kon kruipen... Een overigens altijd gewaagd avontuur, omdat je nooit vooraf weten kon ergens met je schoenen in smeer terecht te komen, of een bevlekt pak op te lopen waar je thuis geen uitleg voor wist...

Gans die buurt was een palissadendorp met een spoortje dwarsdoor voor een kwalijk puffend marchandisietreintje. Aan die bassin rondwaren was méér dan een droom... Vaak was het ook een stinkende realiteit bij een regenboogoppervlakte van petroleumderivaten! En opletten mocht je ook, dat je geen rat in je broekspijp kreeg, want aan die krenge was er geen tekort!

Een eindje verder begon dan voorbij het bagagedepot de eigenlijke Leffingestraat, toen nog een rustig geheelverloop met een authentie-

ke "paardenkassei" waarop je uit de doppen kijken moest waar de voeten te zetten... de volkse moeders hadden daar echter weinig last van: naaldhakken waren nog niet algemeen en met klompen hobbelde je enkel wat.

Deze buurt bezat een massa heerlijkheden waarvan nu nog enkele hospitaalgebouwen bestaan en de schuttersgilde St.-Sebastiaan; de "Morre" met het Dispensarium (wat een combinatie!) is ondertussen verdwenen. Van daaruit kon je ook op verscheidene, al dan niet toegestane wijzen naar 't Keuneplein in 't Bosje.

En even voorbij de viaduct had je een weeldespeelplein rond de sprotgang en zijn soms walgelijk riekende "fabriek". Ze zijn meer dan vooruitstrevend geweest indertijd om daartegenover de tennis in te planten.

Een boogscheut verderop lag dan een stuk "Westerkwartier" als uitloper van "Petit-Paris", met een deftig residentieel karakter en dit tot aan "d'Hovetjes", een verwarrend pleintje, aangelegd bij het schoolcomplex Conscience: in mijn ogen van toen een reusachtig geheel. Je werd er binnengeloodst langs de Stuiverstraat, je kwam er jaren later met een levensvisie als "grote" langs de andere kant uit!

Een paar honderd meter westwaarts begon de jungle: straat zonder bestrating over vroegere krekken heen, duidelijk merkbaar sporen nalatend waar vroeger de Catharinakreek was geweest. Jaarlijks moest "de stad" tonnen slakken uit de verbrandingsoven aanvoeren om dit sompig gebied toegankelijk te houden. Voor ons, jeugdige bengels, een heerlijk speelterrein voor marbels en top. Je kon er zelfs geheimvolle tochten onder de straat maken! Hoe het water nog door de riolen wilde stromen is een raadsel, omdat wij er karrevrachten stenen in verspreidden om over het vnzige water te geraken!

Voorbij de pas getraceerde Elisabethlaan begon dan een mooi stuk natuur achter de restanten van de "Batterij van Hamilton" en het oefenterreintje van de "Paardenkoers". En wou je alles van de stad achter je laten, dan kon je de boerenweg op, dwars door de velden tot in Leffinge toe... en niets kon je daar meer storen dan een paar gezellige koeiensnoeten!

Flor Alpaerts (1876-1945), componist van de James Ensor-suite

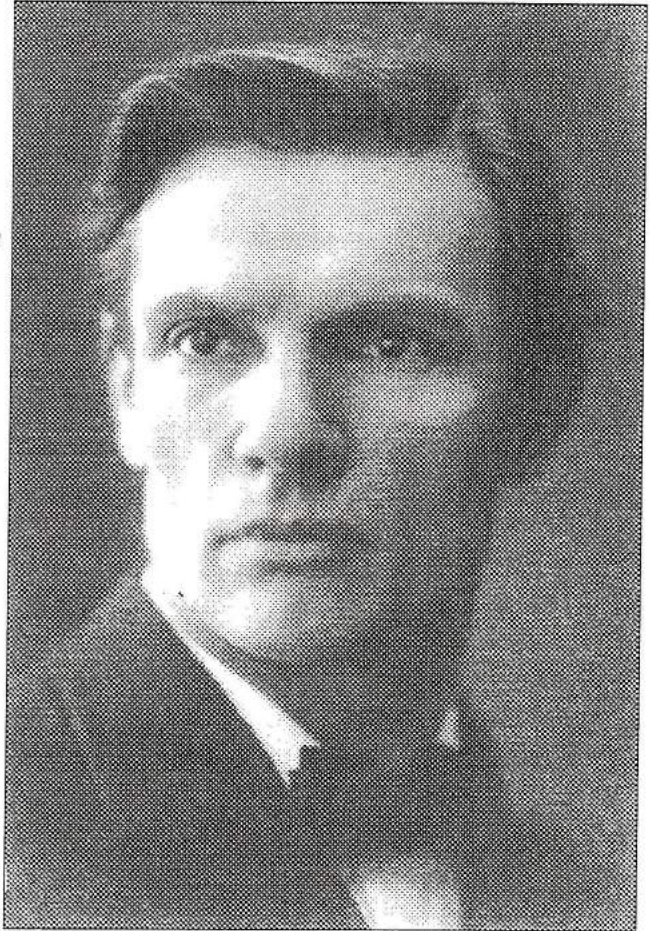
Uit: Focus op Muziek: Flor Alpaerts (1876-1954) - Vlaams componist, dirigent en muziekpedagoog (Proefschrift Algemene Muziekgeschiedenis deel 3 / door Martine Quaegebeur / Stedelijk Conservatorium Oostende 2003-2004/ Leraar: R. Brys

Flor Alpaerts maakte vooral naam als muziekpedagoog, maar hij was ook een befaamde componist en een zeer goede dirigent. Hij ondernam verschillende kunstreizen naar het buitenland en dirigeerde er de belangrijkste orkesten.(271) Zo ijverde hij om de Vlaamse muziek bekendheid te geven en ze universeel bij de Europese muzikale tijd te laten aansluiten. (212)

Flor Alpaerts was in zijn tijd een dirigent van aanzien en hij werd alom geprezen.(213) Toen het Stedelijk Conservatorium in Oostende op 13 augustus 1949 zijn 100ste verjaardag vierde, was **Flor Alpaerts** gastdirigent bij het 'Eeuwfeestgala' en de opening van de 'Internationale wedstrijd voor piano en zang'. Samen met **Jules Toussaint De Sutter** en **Emile De Vlieger**, toenmalige directeur van de instelling, dirigeerde hij het symfonische concert. (Dit evenement greep plaats in de toenmalige Koninklijk Schouwburg aan de Van Iseghemlaan in Oostende. (274) **Flor Alpaerts** dirigeerde zijn *James Ensor-suite*. (275)

Als componist beoefende **Flor Alpaerts** vele genres, zoals orkestmuziek, diverse werken voor solo-instrumenten met orkestbegeleiding, kamermuziek, pianowerken, liederen, een opera *Shylock*, toneelmuziek, godsdienstige werken en het didactische werk *Muzieklezen en zingen*. (276) Hij schreef ook voor blazers en blaassembles. (277) **Flor Alpaerts** behoorde tot de avant-garde van het impressionisme in Vlaanderen. (278) Hij was één van de belangrijkste figuren van de Vlaamse muziek van zijn tijd. (279)

Wat hem zo eigen maakte, was zijn streven naar expressie van persoonlijke natuurbeleving. (280) De kunst, de literatuur en de liefde tot de natuur waren zijn grootste inspiratiebronnen. Vele van zijn werken hebben dan ook het Vlaamse leven, de Vlaamse literatuur of de

schilderkunst als onderwerp. *Pallieter* (1921) en de *James Ensor-suite* (1929) zijn **Alpaerts** meest bekende orkestwerken. Hier komt zijn stijl het sterkst naar voren door het een uiterst bijzondere eigentijdse uitdrukking te geven, wat hem de naam van Vlaams impressionist (*Pallieter*) en van (bescheiden) expressionist (*James Ensor-suite*) oplevert. (281) In zijn *James Ensor-suite* waagt hij zich aan het, toen in Europa hoog aangeschreven, vormexperiment. Met aandacht voor vernieuwing en verrijking van de instrumentatie, hanteert hij een xylofoon in deel II *Gemaskerde geraamten betwisten elkaar een gehangene*. (282) Zijn latere werken sluiten aan bij het neo-classicisme. (283)

Zoals de meeste Vlaamse componisten heeft **Alpaerts** een voorliefde voor koloriet en Vlaamse onderwerpen. (284) Als dirigent weet hij kennis te verwerven van de ruime mogelijkheden van het orkest. De symfonie neemt in zijn oeuvre dan ook een belangrijke plaats in.

Zijn composities zijn veelal beschrijvend of sfeerscheppend. Ze hebben een stemmingrijke inhoud waarbij een uitvoerige lyriek met een coloristische orkestratie verbonden wordt. Daardoor is **Flor Alpaerts** de belangrijkste vertegenwoordiger van het Vlaamse impressionisme in de muziek. (285)

Flor Alpaerts was een verzamelaar van etsen en had een grote bewondering voor schilderkunst. Door toedoen van zijn vriend, Professor **Ernest Van den Bosch**, die sterk onder de indruk was van het werk van **Ensor**, voelde **Flor** de noodzaak om bepaalde werken van onze beroemde Oostendse kunstenaar in muziek om te zetten. (286)

In augustus 1929 schrijft **Flor Alpaerts** in St-Idesbald bij Koksijde de eerste schetsen van zijn vierdelige *James Ensor-suite*, geïnspireerd op vier taferelen **James Ensor**. De *James*

Bladzijde muziek-handschrift van Flor Alpaerts

Ensor-suite is het meest beroemde opus, het meest gespeelde en daarmee het meest originele muziekstuk van **Flor Alpaerts**. In opdracht heet het een *Kleine Heksensuite* waarin "de toondichter getracht heeft de indruk weer te geven bij hem teweeggebracht bij het zicht der aangehaalde schilderijen of etsen van **James Ensor**", met name *Christus Intocht te Brussel*, *Gemaskerde geraamten zich een gehangene betwistend*, *de Tuin der Liefde*, *Helse Optocht (Sabbat)*. (287)

Alpaerts weet zich uitstekend in de leefwereld van **Ensor** in te leven en het sarcasme bijzonder fijn weer te geven. (288) Hij gebruikt het orkest als een contrastrijk uitdrukkingmiddel waarin elk van de delen verschillend getypeerd wordt. In de vier aparte delen is er een boeiend contrast. Sarcasme vinden we terug in de carnaval-sfeer van deel I "Christus Intocht te Brussel". (289) Sacristiebellen worden weergegeven en delen van het Belgische volkslied zijn te horen. De finale is één en al uitbundigheid en de orkestratie is kleurrijk. Hoewel het orkest minder homogeen lijkt, komen de instrumenten individueel tot hun recht. (290) In deel 2 "Gemaskerde geraamten twisten om een gehangene" is er de grimmige Spot. (291) Sensitieve effecten met expressionistische tendensen met tekenen van geluidsmuziek worden hier heel opvallend weergegeven. (292) Het is een hallucinerend scherzo voor xylofoon dat enorm geprezen wordt omwille van zijn originaliteit. (293) Deel 2, voor blaasinstrumenten, xylofoon en slagwerk, is een bezetting vooruitstrevend voor zijn tijd. (294) De geraamten proberen, nu eens door

OOSTENDE KONINKLIJKE SCHOUWBURG

ZATERDAG 13 AUGUSTUS 1949, om 21 u.

Eeuwfeest-Gala van het Muziekconservatorium

en

Opening van het Festival

en

Internationale Wedstrijd voor Zang en Klavier

Groot Symphonisch Orkest

onder de leiding van

FLOR ALPAERTS

Ere-Directeur van het Kon. Vlaams Conservatorium te Antwerpen.

J. TOUSSAINT DE SUTTER

Directeur van het Kon. Conservatorium te Gent.

verleiding, dan eens door medelijden, door list of door geweld gedreven, elkaar het lijk van een gehangene af te snoepen. (295) Met blazers, slagwerk en een buitengewone xylofoonsolo voert **Alpaerts** zeer beschrijvende muziek op wat door sommigen als expressionistisch omschreven wordt. (296) In deel 3 "Tuin der liefde" is er de bijtende ironie bij de verschillende instrumentale paren. Deel 4 "Helse optocht" getuigt van burleske fantasieën in de orkestrale sabbatorgie. De talrijke dissonanten, de korte thematiek en de ritmische onregelmatigheden versterken de expressionistische geladenheid. Met de *James Ensor-suite* brengt **Alpaerts**, samen met **August Bayens**, de muziek in België binnen de algemene stroming in Europa. (297)

Naar aanleiding van de Nationale Feestdag grijpt op 20 juli 1930 om 15 u. in de toenmalige Kursaal van Oostende een Groot Belgisch Festival plaats, onder leiding van **Flor Alpaerts** waarbij de *James Ensor-suite* in première gaat. (298) De *James Ensor-suite* lokt menig bewondering uit, zoals die van een jonge componist: "Door dit werk hebt gij U aan het hoofd der moderne Vlaamse muziek geplaatst!," (299) De kunstenaar **James Ensor** die de première bijwoont, is ook heel opgetogen met de creatie. Hij is zelf componist en steekt zijn bewondering voor de dirigent en diens oeuvre niet onder stoelen of banken. We kunnen dit vaststellen uit zijn talrijke brieven gericht aan **Flor Alpaerts**. (300)

- (271) Aug. CORBET: Biografie, in Catalogus van werken van Belgische componisten: Flor Alpaerts, p. 3.
- (272) Jan RAICICH: Flor Alpaerts - Sleutelfiguur in het Vlaamse muziekleven, in Muziek en Woord, 2de jrg. nr. 25-oktober 1976, p. 3.
- (273) Bedenkingen bij een halve eeuw muziekleven in ons land, in Muziek en Woord, 6de jrg. nr. 70, juli 1980 p. 4.
- (274) Roger VAN PÉ: Het Conservatorium van Oostende - 50 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999) p. 41.
- (275) MUZIEKFESTIVAL EN INTERNATIONALE WEDSTRIJD VOOR ZANG EN KLAVIER 13-28 augustus 1949
- (276) Corneel MERTENS: Belgische muziek in overvloed, in Muziek en Woord, 3de jrg.-nr. 31-juli 1977.
- (277) Francis PIETERS: Ook zij schreven voor blaasorkest, 1996, p. 105.
- (278) Grote Nederlandse Larousse Encyclopedie in vijftiengdelen - deel 2, 1972, p. 176.
- (279) Karel DE SCHRIJVER: Levende componisten uit Vlaanderen (1865-1900), 1954, p. 42.
- (280) Karel DE SCHRIJVER: Levende componisten uit Vlaanderen (1865-1900), 1954, p. 42.
- (281) Hendrik WILLAERT: Flor Alpaerts, in Muziek & Woord, 7de jrg., nr. 84, september 1981.
- (282) Algemene Muziekencyclopedie, onder leiding van A. CORBET en Wouter PAAP (Deel I A-B), p. 150.
- (283) Grote Nederlandse Larousse Encyclopedie in vijftiengdelen - deel 2, 1972, p. 176.
- (284) Floris VAN DER MUIJER: Perspectief van de Vlaamse muziek sedert Benoit, 1961, p. 5.
- (285) Autochtoon in augustus - Flor Alpaerts, in Muziek & Woord, 5de jrg., nr. 59, augustus 1979, p. 6.
- (286) Algemene Muziekencyclopedie, onder leiding van A. CORBET en Wouter PAAP (Deel I A-B), p. 150.
- (287) Luc LEYTENS: Flor Alpaerts (Antwerpen, 12 september - Antwerpen, 5 oktober 1954) pagina 10 van 15.
- (288) Luc LEYTENS: Flor Alpaerts (Antwerpen, 12 september - Antwerpen, 5 oktober 1954) pagina 10 van 15.
- (289) Autochtoon in augustus - Flor Alpaerts 1 in Muziek & Woord, 5de jrg., nr. 59, augustus 1979, p. 6.
- (290) Luc LEYTENS: Flor Alpaerts (Antwerpen, 12 september- Antwerpen, 5 oktober 1954) pagina 10 van 15.
- (291) Autochtoon in augustus - Flor Alpaerts, in Muziek & Woord, 5de jrg., nr. 59, augustus 1979, p. 6.
- (292) Floris VAN DER MUIJER: Perspectief van de Vlaamse muziek sedert Benoit, 1961, p. 125.
- (293) Luc LEYTENS: Flor Alpaerts (Antwerpen, 12 september - Antwerpen, 5 oktober 1954) pagina 10 van 15.
- (294) Francis PIETERS: Ook zij schreven voor blaasorkest, 1996, p. 106.
Autochtoon in augustus - Flor Alpaerts, in Muziek & Woord, 5de jrg., nr. 59, augustus 1979, p. 6.
- (295) Francis PIETERS: Ook zij schreven voor blaasorkest, 1996, p. 106.
- (296) Luc LEYTENS: Flor Alpaerts (Antwerpen, 12 september- Antwerpen, 5 oktober 1954) pagina 10 van 15.
- (297) Autochtoon in augustus - Flor Alpaerts / in Muziek & Woord, 5de jrg., nr. 59, augustus 1979, p. 6.
- (298) Kursaal Oostende, Programmes des Concerts, Saison 1930.
- (299) August CORBET: Flor Alpaerts - Leven en Werk, 1941, p. 63-64.
- (300) Xavier TRICOT: Archives du futur - James Ensor lettres, 1999, p. 22-33.

Gegidst door Oostende (*Eenmalige parodie*) (Deel 3)

“En hier komen we aan de plaats waar men vanaf de zeedijk het Maria-Hendrikapark, het ‘Oostends Bosje’, langs de Koninginnelaan kan bereiken. Tussen de Koninklijke Villa en de Koninklijke Galerijen die we straks zullen doorwandelen is er een overbrugging met drie toegangen. De middelste is evenwel al heel lang toegemetst omdat men er een monument ter ere van Koning Leopold II wilde plaatsen. Vroeger en nu nog noemde men die toegangen de ‘3 gapers’. U ziet boven het mooie ruitermonument van de Koning die de wijde zee inkijkt, van dewelke hij heel veel goeds voor ons land en vooral voor Oostende verwacht, ge moet maar denken aan de visserij, de handelsvaart, de zeebaden en natuurlijk Belgisch Congo. Bekijk goed het monument en u ziet de Oostendse vissersbevolking en de neger-slaven die hun ketens mogen verbreken van de Koning. Sommigen zeggen dat dit allemaal niet klopt, maar ik heb geleerd dat in de geschiedenisboeken niets juist

Links: de ‘sterkste’ man van Oostende...

is. Kijk eens goed naar die zeeman die onvervaard in zijn boot voor zich uitkijkt. De Oostendenaars zeggen dat die de sterkste man van Oostende is! Waarom? U vraagt waarom, mevrouw? Wel, kijk eens héél goed, meer mag ik niet zeggen! Oh ja, ik moet nog een paar jaartallen met u meegeven. De galerijen dateren van 1904-1906 en het monument van Leopold II van 1931, het jaar dat de middelste gaper afgesloten werd.

Komaan, we stappen wat door en zo komen we langs de Koninklijke Galerijen. Men kan er beschut in wandelen. Ze zijn naar het schijnt 365 meters lang. Zoveel meters als er dagen in het jaar zijn, zegt men wel eens. Dat is ook een idee geweest van Leopold II die de fameuze galerij, die evenwel door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog erg toegetakeld werd. Ze hadden er een onderdeel van de Atlantikwall van gemaakt en alles toegemetst en de mooie hekkens, die tussen alle kolonnes stonden en die men nog op oude postkaarten kan bewonderen, volledig afgebroken. Vroeger stonden er voor de wandelaars een vijftigtal zitbanken, die hebben de Duitsers ook uitgebroken en nu hebben ze er maar een stuk of zes teruggeplaatst. Ook de mooie luchters met mooie lampen zijn verdwenen en dat reeds van in de Eerste Wereldoorlog. Koning Leopold II wandelde soms van aan zijn Chalet, alover de 3 gapers, boven de Galerijen tot aan de Paardenkoers. Dit was een mooie wandeling met zicht op zee en strand. Oostende was voor hem immers de Koningin der Badsteden.

Achteraan die galerijen is er van alles geweest: mooie siertuinen, tennisvelden, jumpingwedstrijden, een miniatuurgolf, jaarbeurzen en nog meer van dat. Maar dat is er allemaal niet meer. Wel heeft men in 1933, als ik juist ben, het Thermaal Instituut gebouwd, door de Oostendenaars het Badenpaleis genoemd. Nu is er geen thermalisme meer. ‘t Schijnt dat dit maar voor de rijken was. Weet u wat ze in 1933 deden voor de feestelijke inhuldiging? Neen? Wel, een grote velokoers en ‘s avonds een vuurwerk en een groot banket.

MARIAKERKE (Oostende)
Villa où naquit la Princesse Marie-José de Belgique

De villa waar Prinses Marie-José geboren werd

Men kon er ook bronwater drinken dat bijna van een halve kilometer onder de grond geperst werd. Maar het werd weinig gedronken. Dit Oostends water, zegden de Oostendenaars, maakte dat je direct genezen was, want je dronk het geen tweede keer. Het had zo'n rare fletse smaak. En toch scheen het goed voor slecht werkende nieren te zijn. Men kon er ook stortbaden van zeewater nemen. Het meeste succes had het zwembad dat maar 25 meter lengte had. Ook slijkbaden, massages en wat weet ik meer, was daar mogelijk. Nu is dat allemaal gedaan. Alleen het luxueuze hotel, restaurant en de verschillende congreszalen zijn blijven bestaan en dat is ook de moeite om daar eens te gaan. Het is een prachtig gebouw.

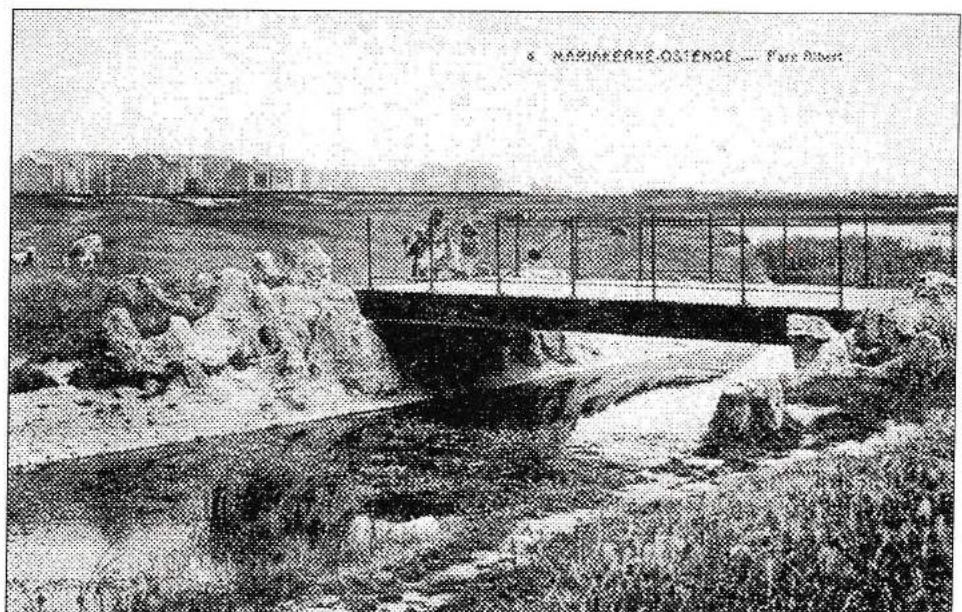
Men heeft er een restaurant met zicht op zee en in het hotel veel kamers van uit dewelke men de Noordzee in al haar schoonheid kan bewonderen. En er is ook nog een tearoom met een terras, dat meestal vol zit met rustige oude Oostendenaars en aangespoelde Oostendenaars. Mooie benaming hé, voor nieuwe blijvende Oostendenaars!

Nu we intussen aan het einde van de wandelga-

lerijen gekomen zijn zien we links voor ons de Paardenkoers of Hippodroom, waar er in de zomermaanden wedrennen gehouden worden. Vroeger waren er meer koersen dan nu. Er bestaan wellicht nu teveel andere mogelijkheden om te gokken. Maar vroeger! Wat een luxe! Men zag er de dames met de chicste toiletten en parasols rondwandelen, terwijl hun mannen

met een koersgazet er lustig over discussieerden welk paard er zou winnen. Na iedere wedren was er gejubel en tandengeknars, naargelang de uitslag voor de speler gunstig of ongunstig was. Dit alles was een niet te missen luxe-folklore voor Oostende.

Tussen de dijk en het hippodroom stond vroeger het grootste hotel van Oostende: het 'Royal Palace Hotel' met meer dan 400 kamers. Ik denk dat je ze niet allemaal in een paar jaar kon gaan proberen. Dat hotel stond er nog tot september 1944 en toen deden de Duitsers wat ze altijd graag deden: de boel in brand steken! Het hotel brandde helemaal uit en na hun zegenrijke

MARIAKERKE-OOSTENDE ... Fossé Robert

Zo zag het Alberpark er uit.

aftocht mochten de Oostendenaars het puin ruimen. Rappe Oostendenaars hadden evenwel nog een deel van de goederen, die de bezetter had achtergelaten, voor hun eigen zaak geplunderd. Ze noemden het plunderen in alle eerlijkheid want de bezetter had zoveel opgeëist en vernield.

Zoals u allemaal goed kunt zien staat het hier nu vol met grote en hoge flatgebouwen. Kijk niet te lang naar die gebouwen of ge krijgt er nog een stijve nek van, mijnheer! Er zullen ook wel bouwmeesters en inwoners gelukkig geweest zijn dat het Palace Hotel afgebrand was geworden, want welke mooie bouwgrond aan zee was er hierdoor niet vrijgekomen? Is het niet waar misschien, beste mensen?

Nu we op de Zeedijk van Mariakerke gekomen zijn, kan ik u nog vertellen dat Mariakerke tot half 1899 een zelfstandige gemeente was met een eigen burgemeester en gemeenteraad. En dat heeft Oostende, naar het schijnt op eis van Leopold II, volledig ingepalmd. Mariakerke had toen naar het schijnt een oppervlakte zelfs groter dan Oostende. Waar hier allemaal duinen waren, heeft men de dijk aangelegd en veel villa's gebouwd. Maar die villa's zijn allemaal weg en het zijn nu allemaal appartementsgebouwen, zoals in de meeste kustplaatsen, 'met zicht op zee'. Dat klinkt mooi, hé? Dit is bij alle Belgische kustplaatsen gebeurd met uitzondering van Bredene.

Zo komen we aan de Northlaan. Die mijnheer North was een Engelsman en een heel goede vriend van Leopold II en die was Kolonel, maar niet bij het leger. 't Schijnt dat dit een soort bijzondere titel is die men daar in Engeland soms geeft. Ja, de Engelsen doen soms heel raar! De Oostendenaars zeggen dat dit komt omdat ze eilandbewoners zijn. Wel u ziet wel, ze willen ook niet van de Euro weten, maar ze komen toch graag naar Oostende en verteren hier gemakkelijk hun 'poenden'.

Vroeger stond hier op de hoek van de Northlaan een heel schone villa. Daar werd in 1906 prinses Marie-José geboren. Zij werd later gedurende een korte periode Koningin van Italië. Normaal had zij in het Koninklijk Chalet moeten geboren worden, maar Leopold II wilde al dat kindergedoe met kindermeiden rond zich vermijden, want dan kon hij met zijn maîtresses die er soms dichtbij logeerden, op zijn konink-

lijk gemak zijn, al moesten die meestal door een onderaardse tunnel komen. Ben ik duidelijk, ja?

De villa North is, zoals u ziet, er niet meer. Er bestaan nog mooie postkaarten van die villa uit die tijd. De laan die hier vanaf de dijk landinwaarts loopt heet nog steeds de Northlaan. Het is raar maar waar, oude Oostendenaars spreken van de 'Avenue North' en zijn daarom geen franskiljons! Oostendenaars noemen veel lanen nog steeds boulevards, zoals Boulevard Van Iseghem.

Daar wat verder was op verzoek van Koning Leopold II een begin van aanleg van een mooi park begonnen. Er waren vijvers gegraven en er was reeds wat plantengroei en tussen de vijvers waren er kleine brugjes. Maar met de dood van Leopold II en de oorlog die daar 5 jaar later op volgde, was het Albertpark, want zo was de naam van dit park, totaal verwaarloosd. Het resultaat was dat men er een voetbalterrein en later ook het Mediacentrum met veel parking aanlegde, zodat het Albertpark alleen nog op oude stadsplannen terug te vinden is.

Zo, beste mensen, zal ik hier van U afscheid moeten nemen, want hier neemt mijn gidswandeling over Oostende met alles van wat verdwenen is een einde. Zo verdwijn ik nu ook...".

En zo ging onze gids met haar leuke hoedje, weg na eerst de vraag gesteld te hebben of we onze weg zouden terugvinden. Allen hebben dan heel beleefd in de handen geklapt en een paar zegden haar naogend, terwijl ze zich omdraaiend nog even met haar hand boven haar hoedje ten afscheid wuifde, dat ze nog nooit zo'n leuke gids gehoord hadden. "Ik heb me rot geamuseerd" zegde een man, "zij heeft allerlei dingen laten zien die niet meer bestonden. Ze sprak zoals veel inwoners dit doen en dat is wel amusant".

"Kom, we gaan er nu maar één gaan drinken op haar gezondheid", zegde een van de welgemutste wandelaars, "we hebben dat verdiend".

"Ja, en met zicht op zee", zegde een dame die er nog bijvoegde: "Jullie mannen hadden haar toch kunnen meevragen"!

Dus, als u haar ook eens als gids krijgt, vergeet niet dat ze de veel verdwenen zaken van Oostende toont en dat de mannen haar ook een koffie of pint mogen aanbieden!

Tien dagen in de hel der Afrikaanse wildernis (2)

Ons gidsend lid Jaak Fonteyne maakte in 1958 als para-commando een 'Overlevingstocht' mee in onze toenmalige kolonie Congo. Daarover schreef hij toen een boeiend verslag, dat we integraal publiceren.

(Vervolg van vorig nummer)

In de brousse kunt ge niet verhongeren

Als we er de vierde dag op uit trekken, ligt er ons een zwaar stuk weg te wachten. Dertien kilometer (lach niet), met erg bewogen reliëf en een brede woudgalerij, een knooppunt van rivieren.

Het riviertje waar we normaal ons kamp moeten opslaan bevat echter niets dan een kleine slijkplas, waar zelfs geen para in Afrika wil van drinken. En dan moet het al erg zijn. Daar het juist volle middaghitte is besluiten we eerst onze siësta te doen en twee minuten later ligt iedereen te slapen op de plaats waar hij stond, de een op zijn rugzak, de andere op zijn geweer, op een rotsblok of een hoop takken.

De zon is zowat over haar hoogste punt heen als we rond drie uur wakker worden. Loom, lam, lui en tegen onze goesting nemen we ons gepak weer op om een heuvel van enkele kilometers over te trekken. Ditmaal hebben we meer, zelfs veel geluk. Na een uitgedroogd beekje vinden we een dun waterloopje en in het bos, over een 300 meter verspreid, een vijftal palmbomen. Twee ervan dragen vruchten. Dat wil zeggen dat we met man en macht, gelijk straathonden, aan het scharrelen gaan in de dikke laag droge bladeren rond de boom. Het lukt ons ongeveer een halve emmer noten te bemachtigen.

Een beschrijving van die noten? Keiharde houten balletjes ter grootte van een marbel. Met het junglemes haalt ge er de kern uit: een erwtje groot en natuurlijk beenhard. Ge kauwt er een kwartuur op en dan hebt ge in uw mond een beetje onverteerbaar zagemeel en enkele ogenblikken de smaak van een klein druppeltje fijne amandelolie.

Bananen noch ananassen

Voor iemand die een beetje de brousse kent is het bijna onmogelijk er van honger te sterven. Maar wat ge er zeker niet worden zult dat is dik. Inderdaad, alles wat in de brousse te vinden is is uiterst taai, droog en zonder een spiertje vet: planten, dieren en mensen. Over de schrale droge heuvels verspreid en in moerassige woudgalerijen bevinden zich honderden soorten planten, kriskras door elkaar. Tot nu toe heeft het wetenschappelijk onderzoek er verschillende tientallen ontdekt die eetbaar zijn en zelfs veel kracht en vitamines bevatten. Over de smaak zullen we maar zwijgen. Wat veel mensen denken, nl. dat in Kongo de bananen, de ananassen en vele andere dingen zo maar voor het grijpen liggen is er glad naast, daar dit allemaal ingevoerde planten zijn uit Zuid-Amerika en Azië. Die worden net als de maniok en de maïs door de inlanders gekweekt in de dorpen en ik heb er nog geen enkele van in de brousse ontdekt.

Naast de planten hebt ge er nog het wild, waaraan Kongo zeer rijk is. Naast buffels en olifanten, waar ge voor uw eigen veiligheid best niet op schiet, leven er talrijke soorten antilopen, apen en aapjes, zwijnen en vogels.

Dat ook de dieren geweldig taai zijn en niet het minste vet bevatten, bewees onze antiloopt, die hard als hout was.

Na enkele dagen zag het grootste gedeelte van het vlees er grasgroen uit van de schimmel, maar mits het een beetje boven het vuur te houden trekt de schimmel weg en als ge er wat veel zout op doet smaakt ge tenminste nog iets.

Nachtmerries

Het verloop van de voorbije dag is ons ten slotte gunstig geweest. Door het hoge gras hebben we een olifantenspoor kunnen volgen dat in onze richting liep en ook door het brede woud vonden we een min of meer gebaand spoor. Jacques, die voorop liep, zat plots tot aan zijn zitvlak in het slijk en dit zonder overgang en niettegenstaande er sporen waren die slechts een tiental centimeter diep in de grond stonden.

Van uit de verte zagen we nog een grote groep apen die door de broomkruinen koersten en we vuurden nog vruchteloos op een grote overvliegende vogel.

Een vogeltje ter grootte van een mussenjong werd het souper van Pol en José. Driemaal koken, de beentjes afknagen, breken en uitzuigen. De algemene toestand van de groep: we voelden ons wat verzwakt, hetgeen een grote lusteloosheid meebrengt en het opstaan na een rustpauze tot de lastigste en meest ontziene karwei maakt.

Het grootste ontspanningsmiddel waarover we beschikken is... vertellen over "eten". We kennen reeds de uitverkoren gerechten van eenieder. De rijstap die ons staat te wachten is in alle geuren en kleuren uitgebeeld. Dromend van de heerlijkste gerechten verrast ons dan de nacht. De stilte verdwijnt met de warmte en in de diepten van de dreigende zwarte woudmuur ontwaakt het leven. Krassende, fluitende, tjlpende, scheeuwende en sluipende dieren in het woud. Bij het vuur zit eenzaam de wacht, zorgend over zijn broers, angstvallig wakend opdat de koude en de klemmende duisternis het vuur niet zouden overmeesteren.

Naar punt 1

Het is de vijfde dag en we bevinden ons op een drietal kilometers van het controlepunt 1, dat op de enige dwarsbaan ligt in dit gebied.

Om 8 uur bereiken we de baan waar we de andere Pipo-groep ontmoeten, vol geestdrift, maar met een lege maag. Aan een geweer hebben ze hun vaandel opgehangen: een doodskop op een rode vod met er onder een gekruiste vork en een lepel. Eerst is er controle van de C-rantsoenen, maar iedereen lapt er zijn voeten aan, ze interesseren ons niet en niemand heeft ze dan ook aangeraakt.

Op mars vertrekken we nu naar het verzamelpunt waar een dertigtal mannen, een soort gewapende landlopers, reeds verzameld... liggen. De kluchten zijn niet uit de lucht wanneer we elkanders postuur bekijken en navraag doen naar de laatste menus. Terwijl het feit dat in enkele andere groepen een paar man opgegeven hebben, eerder een aanwakkering is om door te bijten.

De aalmoezenier komt ons wat moed inspre-

Op de achtste dag werd een aapje geschoten.

ken en ook de pater van Diest die speciaal afgekomen is, heeft er zijn eeuwige glimlach bij en zijn speciaal Vlaams. De dokter vraagt of iedereen zich nog goed voelt, maar hij heeft geen succes. De dispatcher, die afscheid moet nemen van ons, voldoet eerst nog aan een reglementaire verplichting: hij moet ons trachten te overhalen om op te geven. Daarom schildert hij ons lekkere maaltijden voor die ons op de basis te wachten staan. Maar nutteloos, zoals hij zelf wel wist. Als afscheid belooft hij ons te komen bezoeken, per vliegtuig, overmorgen bij de volgende overvlieging.

Enkele kilometers verder gaan we ons kamp opslaan om de volgende dag af te wachten. De beide dragers die we meehadden zijn weggelopen "omdat ze niet genoeg eten hebben". Ten lange laatste slagen we er toch in hier of daar een op te pikken, een klein manneke, Kapenda, taai en verbazend handig. Met een tiental groepen liggen we niet ver van elkaar bij het enige riviertje in de omgeving en de bezoeken zijn dan ook veelvuldig. Een ploeg die nog niets geschoten heeft krijgt een stuk antiloopt, wat verder een half varken, ginds een paar apepotten, terwijl diezelfde dag in het bos nog een zestal aapjes worden geschoten.

Nachtelijk gevecht

Rond zeven uur, wanneer we samen met de zon gaan slapen, zegt Raoul plots: "Er zitten hier mieren". In Kongo bestaat er geen vierkante meter grond zonder mieren. Maar er bestaan verschillende soorten mieren en deze waren juist van het soort dat ge best niet tegenkomt. Kleine rode mieren die onvoelbaar over uw lichaam kruipen tot het moment dat ze beginnen te bijten. Spoedig was Raoul bezig zijn

slaapzak en zijn inboedel te verhuizen als Jacques en ik ook iets gewaar worden. De aanval is ingezet. In het nachtelijk duister leggen de anderen een rook- en vuurgordijn aan met droge bladeren tussen het bivak en de termietenheuvel die we voor verlaten aangezien hadden, terwijl de drie andere sukkelaars met alleen hun slipke en een paar botienen aan als razend te keer gaan en armen en handen te kort hebben om te krabben. Lastiger is het dan iemand die met jeukpoeder bestrooid is. Het lijkt een uitputtende dans van hysterische gekken, springend, krabbend aan de voeten, de armen, het lichaam, ondertussen de uitrusting uitschuddend en verder smijtend, kijkend of er nog niets in brand staat, kortom een erger spektakel dan rock and roll, maar dan zonder muziek. Een uur ongeveer heeft het geduurd, maar dan zijn we alle drie ook volledig uitgeput, want ondervoeding en zoeloedansen gaan niet samen. Voor alle veiligheid leg ik me aan de andere kant van het beekje, eerst angstig met een brandende tak de omgeving afzoekend om te zien of er geen mieren waren. Een olifant zou me op het ogenblik weinig hebben kunnen bommen. Dan val ik in een lichte slaap.

Kippen

De volgende dag zijn we nog maar een heuvel verder of uit het gewas voor ons vliegt een bende dwaas kakelende kippen, recht de bomen in, van waar ze ons blijven uitschelden. Een die gekwetst wordt muist er van onder, terwijl er wat later een uit een boom valt en ons tot soep zal dienen.

Links van ons horen we diezelfde dag nog schoten en onze zondagavond besluiten we met elk een paar liters kokende chickensoep en een beentje om af te knagen, waarvan sommigen eerst nog eens soep koken. Als dessert: antilopenleer.

's Avonds speelt zich nog een schilderachtig tafereeltje af. Gister, op de weg, had een der mannen een sigarettenpeukje gevonden en de kans gezien om het rap weg te moffelen zonder dat iemand het had gezien. Nu er geen gevaar meer bestaat voor onbescheiden blikken, zitten ze met vier man op een boomstronk. Om de beurt doet ieder een trekje terwijl de drie anderen dan zitten te loeren of hij niet te veel trekt.

De zwijnen waar we zo van droomden - een kwestie van vet te hebben om ons antilopenboutje te kunnen bakken - worden 's nacht gehoord, maar buiten hun visitekaartjes laten ze

niets zien. Hoop op een zwijnepootje of een coteletje, niets hoor.

Wat de gezondheidstoestand van de mannen betreft: uitstekend.

De zevende dag

De zevende dag gaat het opnieuw fel bergaf en bergop, door moerassen en beekjes, bosjes en galerijwouden, hoewel het terrein vlakker is dan de eerste dagen, net als onze buik.

Eens op het bivak gebruiken we onze tijd om te jagen en te vissen. Drie mannen gaan jagen en komen terug met een 30 cm. grote vis en een wild kieken, net als gisteren. Wij zelf, meer om in de schaduw van het woud te zijn en de koelte van het water, spelen loze vissertje. Een klein beekje hebben we afgedamd op twee plaatsen en laten het nu leeglopen door een camouflage-net, terwijl de anderen er in vissen. Een drietal kleine visjes van een zevental centimeter, samen met een twintigtal heel kleine visjes, doorschijnend van kleur, vormen onze buit. Als we de laatsten nadien koken blijken het garnaltjes te zijn.

's Morgens zijn we nog door een streek gepasseerd waar het vol mantungulu's stond die natuurlijk in onze zakken verdwenen. Hetgeen er van overblijft verdwijnt in de ondoorgrondelijke diepten van de menselijke body: garnalen, antiloopt, katvis, kieken, mantungulu's, zout- en kininepillen, water met een slijkgeur en een smaak van zeepoeder.

Rond het vuur wordt nadien weer gezellig verteld over al wat we niet hebben. Maar we zijn tevreden want onze maag is vol. Het einde der beproeving nadert en hoe verder we komen, hoe zekerder we worden niet meer te zullen opgeven, wat er ook moge gebeuren of in de weg komen.

Het is 8 juli

Binnen drie dagen vieren we het Gulden-sporenfeest! Een reden te meer om als Vlamingen onze tanden op elkaar te zetten. Die zetten we dan ook eerst in de resten van de kip om de verjaardag van Jos te vieren. We moeten wachten op de tweede overvlieging die vandaag plaats moet hebben. Luc besluit op jacht te gaan met de drager en wat later horen we een schot. Zegevierend komen ze terug, terwijl de jager een aapje meeheeft, ter grootte van een kind van een jaar.

(Wordt vervolgd)

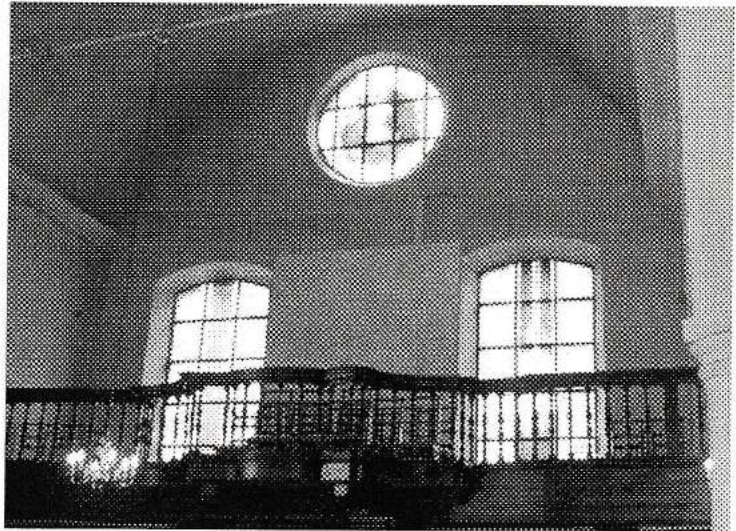
De Kapucijnenkerk - De nieuwe glasramen

De omvangrijke en ingrijpende renovatie van straten en pleinen in onze "Stad aan Zee", leidt op sommige plaatsen ook wel eens tot afbraak van een waardevol gebouw, maar op meerdere plaatsen ook wel tot opvallend degelijke en eigentijdse nieuwbouw. En voor waardevolle nieuwbouw en renovatie heeft de gidsenkring "Lange Nelle" ook oprechte belangstelling.

In de voorbije jaren heeft ook het patrimonium van kerken en bidplaatsen in onze stad ruime aandacht gekregen. HH. Petrus en Paulus-, H. Hart- en St. Jozefskerk zijn grondig gerestaureerd; in de hoofdkerk en in de St. Janskerk zijn nieuwe orgels geplaatst; de neogotische parochiekerk van het Hazegras is vervangen door een bescheiden maar opvallende nieuwbouw en in de barokke Kapucijnenkerk zijn nieuwe glasramen geplaatst waarin kleur, licht en lijnen versmelten in een eenvoudige en hedendaagse vormtaal.

De felgekleurde, figuratieve glasramen van de gotische kathedralen zijn een sfeerscheppend element maar brengen de kerkgangers ook visuele voorstellingen van geloofspunten, van verhalen van het evangelie en van heiligen. In barokkerken wordt, in de geest van de contrareformatie, de aandacht van de kerkganger meteen naar het koor en het altaar gericht. Hierbij is het invallend licht een belangrijke factor. Daarom creëerde de baroktijd in de overwegend rechthoekige vensteropeningen heel lichte, bijna blanke ramen met een geometrisch patroon en hoogstens een centraal geplaatst gebrandschilderd motief. Van de tweede helft van de 19de tot het einde van de 20ste eeuw kende de kerkbouw in Vlaanderen vooral een teruggrijpen naar de neostijlen. Nieuwe, actuele kunstvormen van glasramen zijn dan ook vele decennia uitgebleven.

De negen nieuwe glasramen die verleden jaar in de zuid- en in de westgevel van de Kapucijnenkerk zijn aangebracht zijn ontworpen en gerealiseerd door *Joost Caen*, (1), ontwerper-realisator van glaskunst en docent conservatie-restauratie aan de hogeschool te Antwerpen. In die glasramen vormt het samenspel van licht, kleur en lijnen een eenvoudige, abstracte vormtaal die door de identieke geometrische structuur ook goed aansluit bij authentieke barokglasramen. In de ramen in de zuidelijke gevel contrasteert de grijze kleur van

de onderste rechthoeken met de opgaande blauwe tinten van de hogere raamcomponenten. De aandacht van Joost Caen ging daarbij niet alleen naar de esthetische vorm van zijn creaties maar ook naar het realiseren van een rijke lichtinval waardoor zijn monumentaal werk in de barokke kerkruimte meteen ook een liturgische functie krijgt.

De kunstenaar vond zijn inspiratie in het "Zonnelied" van Franciscus van Assisi. Voor deze kerk meteen een link naar de stichter van de franciscanenorde, de kloosterorde waaruit later de kapucijnen zijn afgesplitst. Franciscus (1182-1226) dicteerde zijn Zonnelied in de nadagen van zijn leven, neergeslagen door ziekte en door zorgen voor zijn te snel groeiende kloostergemeenschap, als een lied tot lof en eer van God. In opeenvolgende strofen worden de grote elementen van de natuur opgeroepen, elementen die Franciscus "broeder" of "zuster" noemt wat wijst op zijn diepe verbondenheid met de natuur en waarvoor hij God ook dankbaar is. De voorlaatste strofe van het zonnelied, over onrecht en vrede onder de mensen, werd iets later door Franciscus aan het Zonnelied toegevoegd. Kort voor zijn dood dicteerde hij de laatste strofe, opgedragen aan "zuster dood", als teken van aanvaarding van de lichamelijke dood.

Hoog boven het koor van de Kapucijnenkerk is een cirkelvormig, geometrisch verdeeld, glasraam aangebracht dat verwijst naar "Broeder Zon". In het speels omlijnd zonoppervlak vloeien vele gele tot donkerbruine tinten in elkaar over. Een kleine strook van dit oppervlak wordt door een doorschijnende band omfloerst want Broeder Zon, die de dag verzekert, schijnt met

een wisselende intensiteit. Het cirkelvormig glasraam in de zuidgevel, hoog boven de orgelkast, wijst op "Zuster Aarde", een blauwe schijf die naar de randen donkerder wordt en opgehangen schijnt aan broze draden. Blauw is de kleur van het aardoppervlak zoals het vanuit de ruimte waargenomen wordt.

De andere, rechthoekige, glasramen op de zuid- en westgevel hebben allen een identieke structuur: opeengestapelde rechthoeken die licht gekleurd glas omlijsten dat doortrokken is door verticale lijnen en stroken met een afwisselend witte of een meer uitgesproken kleur. Bij het kerkkoor komt "Zuster Maan". In het glasraam wijst de wisselende tonaliteit van het blauw op de lichtschakeringen van het heelal. Bij "Broeder Wind" ziet de hemelsfeer er dreigender uit. De lichtschakeringen zijn duidelijker, de lijnen meer kronkelend. In de centrale zone daalt een lichtflits naar omlaag. In het loflied vormen de "Wolken" één geheel met broeder wind. Het glasraam Wolken contrasteert met een opvallend donkere middenzuil die als een grote dreiging een smalle wolkenband doorsnijdt. De kronkelende lijnen boven en onder de frisse, heldere tinten van "Zuster Water" wijzen op de eeuwige kringloop van het nuttige en kostbare water. Het raam op de zuidgevel, opgedragen aan "Broeder Vuur", toont het levendig koloriet, van rood over geel tot donkerbruin, van vlammen die ook kleur en licht verschaffen.

Het brandraam naast de orgelkast in de zuidelijke gevel, verwijst naar de voorlaatste strofe van het Zonnelied waarin Franciscus de vergeving als voorwaarde stelt van vrede tussen de mensen. In de centrale zuil wordt het zwart van de onvrede omringd door het wit van de vrede, evenwel doortrokken met een rode streep van een dreigende oorlog. Het ander groot raam in deze gevel wijst op de lofzang van "Zuster lichamelijke Dood", de laatste strofe van het Zonnelied. Het zwart van het lichamenlijk lijden en van de dood leidt naar een hemels licht. Hoog in dit licht zijn kruisjes, symbool van de christelijke leer over dood en verrijzenis, opgenomen.

Met deze glasramen heeft Joost Caen een reeks abstracte, opmerkelijke kunstwerken gerealiseerd die daarbij door hun helderheid en lichtintensiteit overeenstemmen met de liturgische functie van glasramen in barokke kerkruimten. De keuze van het Zonnelied als inspiratiebron voor zijn werk was voor Joost Caen niet alleen een ode aan de franciscaanse spiritualiteit die gedurende eeuwen vanuit deze stemmige kerk werd uitgedragen, maar ook een gelegenheid om, met de woorden van Franciscus, toch vreugde en geluk te vinden in tijden dat de vele elementen van de schepping

bedreigd worden. Het spel van licht, kleur en lijnen van de glasramen, uitgevoerd in een eenvoudige, hedendaagse vormtaal, wil alles oproepen, suggereren en creëren wat Franciscus in zijn loflied meedraagt zonder daarbij de liturgische functie van de glasramen te vergeten.

De negen glasramen zijn schenkingen. De namen van de milde schenkers zijn op de ramen vermeld.

De realisatie en de plaatsing van de glasramen werd verzorgd door het atelier W. Peters uit Paderborn (Duitsland). Bij de plaatsing is ook aandacht gegeven aan de isothermische beglazing van de glasramen wat niet alleen die ramen maar ook het kerkgebouw ten goede komt. Met deze nieuwe realisatie van glasramen kan de Oostendse kernstad nu drie uiteenlopende kunstvormen van glasramen aanbieden. - Neogotische glasramen met vooral iconografie van heiligen en van vooraanstaande ordebroeders in de Dominikanenkerk. De meeste van deze ramen dateren uit 1880-1885 en zijn scheppingen van J. Oterath, een leerling van de Bethune.

- De zeer expressieve, figuratieve glasramen in de St. Petrus- en Pauluskerk met scènes uit het leven van de patroonheiligen, taferelen uit het evangelie, streekheiligen en taferelen uit de geschiedenis van Oostende, uitgevoerd door M. Martens (Varsenare) in een zeer rijk koloriet, ter vervanging van de glasramen die tijdens wereldoorlog II vernield werden.

- De recente, abstracte glasramen in de Kapucijnenkerk.

Menig stad kan ons voor die rijkdom benijden.

Joost Caen:

geboren te Roeselare, woonachtig te Schoten. Diploma van Hoger Kunstonderwijs en van Meester in Beeldende Kunst, optie Restauratie aan het Nationaal Hoger Instituut en Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, Antwerpen.

Zelfstandig kunstenaar (ontwerp en-uitvoering) en restaurateur van glaskunst.

Docent Conservatie/Restauratie aan de Hogeschool Antwerpen (Assoc. Universiteit Antwerpen).

Gastprofessor aan diverse Europese universiteiten en hogescholen.

Diverse tentoonstellingen in België en buurlanden.

Realisatie van glaskunstprojecten en restauratieprojecten in kerken, kapellen en openbare gebouwen in Vlaanderen (Antwerpen, Leuven, Vosselaar, Wervik, Loppem, Kortrijk, Kapellen, Brussel, Asse, Heverlee, Oostende)

Herinneringen

Het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal van van Dale verklaart "zich herinneren" als volgt: zich weer voor de geest halen, zich voorstellen wat in het verleden gebeurd is, wat men vroeger gezien, gehoord heeft.

Wat men zich herinnert strookt echter niet altijd met wat werkelijk gebeurd is, of met wat men meent indertijd gezien of gehoord te hebben. Herinneringen worden gevormd door een mix van waarheid, fictie en fantasie. Bepaalde feiten vervagen, worden vergeten; andere worden, al naar gelang de omstandigheden, geminimaliseerd, opgeschroefd of er bij gefantaseerd.

Groot was mijn verbazing toen ik volgende slotzinnen las in een interview van Burgemeester Jean Vandecasteele in het tijdschrift "UIT"(1) "Jaren geleden ontstak een storm van protest toen de Kapellestraat (2) en het Wapenplein (3) autovrij werden. Er hingen overal zwarte vlaggen. (sic) Als ik nu opnieuw auto's zou toelaten in beide straten, dan denk ik dat zij misschien het stadhuis in brand komen steken." Einde citaat.

Merkwaardig genoeg is van die bevestiging in de Kapellestraat niets terug te vinden in de plaatselijke kranten van toen (1973/74). Nogal begrijpelijk ook: 85 à 90% van de leden-handelaars van de Kapellestraat en Witte

Nonnenstraat waren akkoord om de straat verkeersvrij te maken en hadden dus geen reden om zwarte vlaggen uit te hangen.

In dezelfde periode (1973) is in de krant wel sprake van zwarte vlaggen, maar dan op heel andere locaties en om redenen die niets te maken hadden met het verkeersvrij maken van de Kapellestraat.(4) "Sedert enkele dagen hangen drie jeugdtehuizen nl.jeugdclubs NON STOP, Ter Duinen en de Oostendse Hobby Klub (OHK) de zwarte vlag uit. Hiermede willen ze protesteren tegen het uitblijven van de staatstoelage voor het werkingsjaar 1971".

Het zou kunnen dat de toen 18-jarige jonge man Jean Vandecasteele (geboren 1955) meer interesse had voor de activiteiten van de jeugdclubs dan voor het verkeersvrij maken van de Kapellestraat en nu beide zaken door mekaar haalt.

Enig verzet tegen het autovrij maken van het Wapenplein (1986/87) kwam niet alleen van de daar gevestigde horecazaken en banken, maar ook van de handelaars van de aanpalende straten die opnieuw een aantal parkeerplaatsen zagen verdwijnen zonder dat er in vervanging voorzien werd. Hier echter ook geen zwarte vlaggen te bespeuren. Heeft de burgemeester zich, tijdens het interview, laten op sleeptouw nemen door zijn verbeelding en enthousiasme?

Aansluitend bij wat voorafgaat, graag een woordje commentaar bij het artikel "Roger Coenye, oud-chef-loods vertelt..."(5) Hierin haalt Roger Coenye herinneringen op aan lang vervlogen dagen. Begrijpelijk dat na verloop van tijd alle herinneringen niet meer zo nauwkeurig opgeslagen zitten in het geheugen en dat er kans bestaat op vergissingen. Hij brengt een verhaal van ware gebeurtenissen, opgesmukt met gefantaseerde passages, waarbij ook sommige namen, plaatsen en data dooreengehaspeld worden. Zo voor de vuist weg oude herinneringen ophalen houdt het risico in op vergissingen. Noem het storende schoonheidsfoutjes, ze ontsieren echter wel het verhaal op een jammerlijke wijze.

BRONNEN

(1) *UIT Magazine VTB-VAB Jan. 2004 - nr 1 - pag. 91*

(2) *Verkeersvrij sedert 06/04/1974*

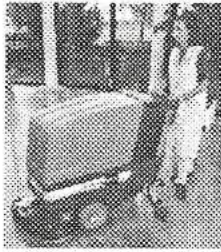
(3) *Verkeersvrij sedert 06/06/1987*

(4) *De Zeewacht dd. 20/07/1973*

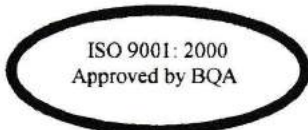
(5) *Gidsenblad Lange Nelle nr 4 - 2003 - p. 129/135*

*De Kapellestraat anno 2004:
nu met boompjes.*

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Opruimen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

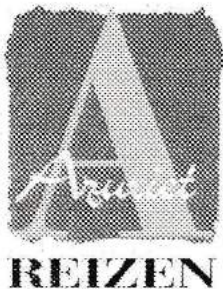
Meer dan 15 jaar ervaring

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2
Tel 059 80 82 45 Fax 059 80 22 83
www. ultraclean.be e-mail: info@ultraclean.be

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

Openingsuren
ma, di, wo, do, vr, za: 9.30 uur tot 12.00 uur.
ma, di, do, vr: 14.00 uur tot 18.00 uur

■ ■ ■ ■
GRAFISCH BEDRIJF
LAMMAING

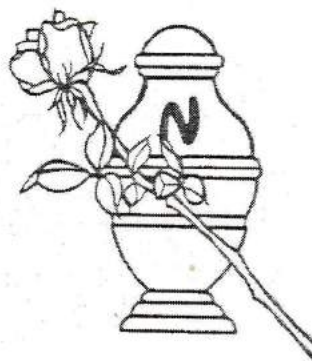
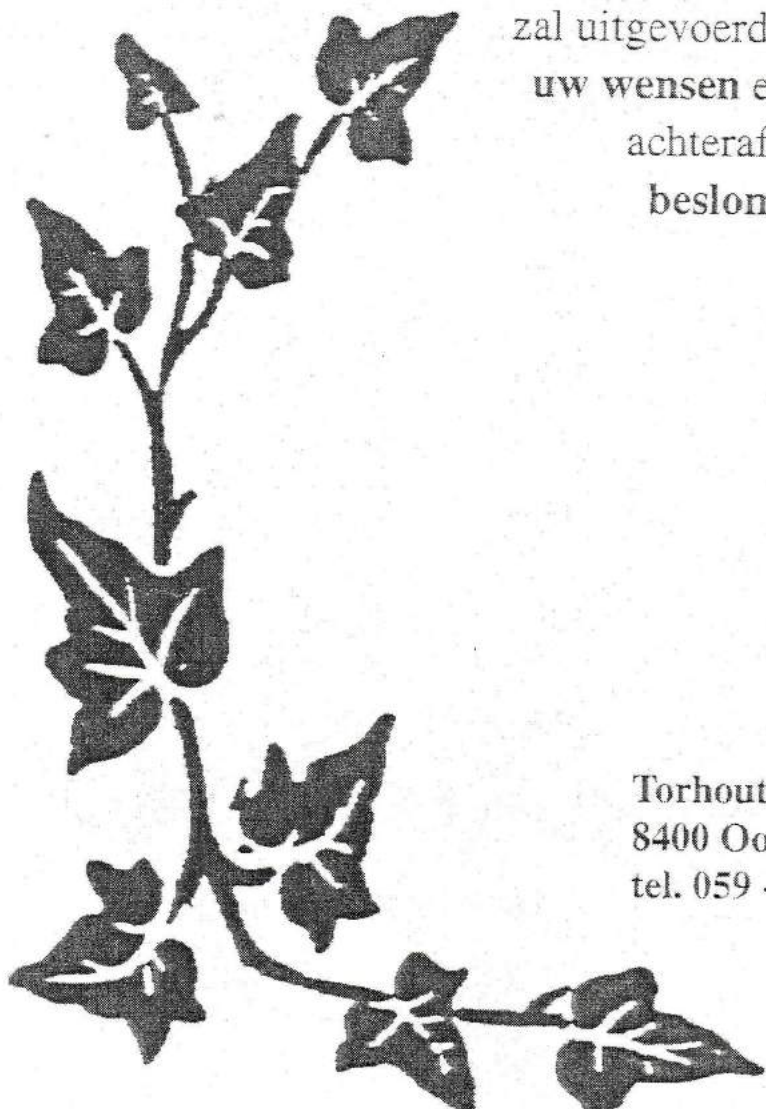
Wij geven vorm aan uw identiteit!

Torhoutsesteenweg 354-356
8400 Oostende
tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79
e-mail: print@lammaing.com

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het uitvaartcontract
is de absolute zekerheid
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf geen financiële
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53